

Bemærkninger til forslaget

Dengang man indgik det nationale danske kompromis i efteråret 1992 og senere den såkaldte Edinburgh-aftale, var det et vigtigt element, at der skulle være mere åbenhed, nærhed og demokrati i EU. Disse løfter blev kraftigt understreget i den informationsavis, som Folketinget udsendte til den danske befolkning i april 1993. Her understreger Folketinget nærhedsprincippet som en del af Edinburgh-aftalen. Det var dermed en af de væsentlige forudsætninger for det knebne ja, som partierne bag det danske nationale kompromis fik ved den anden Maastricht-afstemning den 18. maj 1993. Men den danske befolkning er blevet ført bag lyset. Nærhedsprincippet er aldrig blevet gennemført, tværtimod. EU har udviklet sig til et embedsvælde, der udsteder den ene lov efter den anden, som derefter gennemføres administrativt, uden at Folketinget inddrages. EU opretter den ene forvaltningskomité efter den anden, der så sidder og administrerer hen over hovedet på de nationale parlamenter.

Den 7. februar 1996 fyldte det såkaldte nærhedsprincip (subsidiaritetsprincip) 4 år, og der er ikke kommet ret meget ud af de flotte erklæringer og gyldne løfter. I Maastricht-Traktaten står der, at beslutningerne skal tages så tæt på borgerne som muligt. Men i praksis sker dette ikke, medmindre man regner »borgerne« for de embedsmænd, politikere og lobbyister, som i titusindvis har deres gang i Bruxelles og Strasbourg.

I det nationale kompromis, som blev vedtaget af Folketingets partier med undtagelse af Fremskridtspartiet (Enhedslisten) og Dansk Folkeparti var ikke i Folketinget dengang) den 27. oktober 1992, stod der bl.a.: »... EF skal demokratiseres, blandt andet så der bliver større åbenhed og gennemsækelighed i EF's beslutningsproces. Samtidig skal den danske EF-beslutningsproces ændres, så Folketingets medlemmer og befolkningen i højere grad inddrages... EF skal ikke bevæge sig ind på områder, der bedre eller lige så godt varetages af de enkelte lande«. Desuden bør »... nærhedsprincippet anvendes til at klargøre og justere EF-reglerne, således at der i højere grad tages hensyn til de forskellige traditioner og organisationsformer i de enkelte lande. Som retsprincip og som politisk rettesnor vil nærhedsprincippet spille en vigtig rolle for Fællesskabets udformning.

Det lægger op til en hensigtsmæssig afgrænsning af Fællesskabets og medlemsstaternes opgaver og skal derfor respekteres af fællesskabsorganerne på alle Fællesskabets aktivitetsområder«.

Disse formuleringer tog den daværende Schlüter-regering med sig til Edinburgh-forhandlingerne. I den såkaldte Edinburgh-aftale (Formandskabets konklusioner den 11.-12. december 1992, del A, bilag 1) hedder det bl.a., at »Den Europæiske Union er baseret på nærhedsprincippet, hvilket klart fremgår af artikel A og B i afsnit I i Traktaten om Den Europæiske Union. Dette princip bidrager til respekten for medlemsstaternes nationale identitet. Det tager sigte på, at beslutningerne i Den Europæiske Union skal træffes så nært på borgerne som muligt«. Derefter henviser formandskabet til artikel 3 B i Maastricht-Traktaten, som indeholder tre centrale aspekter, og som formandskabet fortolker på denne måde:

- »1) Princippet om, at Fællesskabet kun kan handle på de områder, hvor det er tillagt beføjelser – hvilket indebærer, at de nationale beføjelser er hovedreglen, medens Fællesskabets beføjelser er undtagelsen – har altid været et grundlæggende princip i Fællesskabets retssystem (princippet om tildeling af beføjelser).
- 2) Princippet om, at Fællesskabet kun handler på de områder, hvor et mål bedre kan opfyldes af Fællesskabet end af den enkelte medlemsstat, eksisterer i EKSF-Traktaten og EØF-Traktaten; i Den Europæiske Fælles Akt tydeliggøres dette princip på miljøområdet (nærhedsprincippet i strengt retlig betydning).
- 3) Princippet om, at de midler, Fællesskabet anvender, skal stå i et rimeligt forhold til målet, er knæsat i en velunderbygget retspraksis ved Domstolen, hvis rækkevidde imidlertid er blevet begrænset og er udviklet uden støtte i en bestemt artikel i Traktaten (proportionalitets- eller intensitetsprincippet).«

Men hvordan fortolkes disse principper så i den daglige praksis? Nu er det flere år siden, de dramatiske forhandlinger fandt sted, og den danske regering, de andre EU-lande og Europa-Kommissionen har haft god tid til at gøre noget effektivt ved det såkaldte nærhedsprincip. Men resultatet er skuffende. Det såkaldte Fællesskab handler mere og mere som en au-